

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Teze bakalářské práce

Statistická analýza příjmů a výdajů rodin s dětmi

Lucie Kedroňová

Souhrn

Cílem bakalářské práce s názvem „Statistická analýza příjmů a výdajů rodin s dětmi“ je zjistit závislost mezi výší příjmů rodin a časem aktivně stráveným s dětmi. Dílčím cílem je zjistit poměr mezi jednotlivými výdaji na děti a celkovými příjmy u daných příjmových skupin.

Práce se skládá z úvodu, cíle práce, metodiky a teoretické části. V teoretické části práce je zaměřena na vysvětlení pojmů souvisejících s hlavním cílem práce, a to: životní úroveň, příjmy, výdaje, mateřská škola, rodina, dotazníkové šetření, kvalitativní a kvantitativní data. Dále se teoretická část zabývá postupem testování statistických hypotéz a stručným představením statistického softwaru IBM SPSS Statistics.

Vlastní zpracování obsahuje základní hodnocení získaných dat pomocí absolutních a relativních četností, následované testováním jednotlivých statistických hypotéz. Poslední část je tvořena zhodnocením výsledků a samotným závěrem práce.

Klíčová slova: příjmy, výdaje, rodiny s dětmi, dotazníkové šetření, hypotéza, analýza kvalitativních znaků

Úvod

Finance jsou běžnou součástí života každého z nás. Všichni lidé musí řešit jak své příjmy, tak i výdaje, tedy svůj celkový rozpočet. Čím v domácnosti žije více členů, tím je situace náročnější. V současné době jsou poměry nejtěžší právě pro rodiny s dětmi. Rodiče musí neustále řešit finanční situaci, toto ale není to nejtěžší. To nejsložitější je skloubit práci a povinnosti s časem, který je potřeba věnovat výchově dětí. Tyto skutečnosti nejsou na první pohled zřejmé pro každého. Z tohoto důvodu je práce zaměřena na statistickou analýzu příjmů a výdajů rodin s dětmi. Jejím záměrem je poukázat na tuto problematiku a na závislost mezi rodinnými příjmy a časem věnovaným dětem.

Cíl práce a metodika

Cílem bakalářské práce je statistická analýza příjmů a výdajů rodin s dětmi. Hlavním záměrem práce je zjistit, zda existuje závislost mezi výší příjmu a časem aktivně stráveným s dětmi. Dílčím cílem práce je zjistit poměr mezi výdaji na děti a celkovými příjmy u jednotlivých příjmových skupin.

Při vytváření této bakalářské práce byly využity empirické, ale i teoretické vědecké metody. Data, která byla potřebná k uskutečnění této práce, byla získána pomocí metody dotazování.

Dotazníkové šetření bylo primárně zaměřeno na rodiny, jejichž děti navštěvují mateřskou školu. Dotazování probíhalo v mateřské škole Čínské, v období od května do června 2014, a dále od října do konce listopadu 2014. Při práci ve statistickém programu IBM SPSS Statistics byly použity empirické vědecké metody, například experiment, pomocí kterého byly zjišťovány výsledky jednotlivých statistických hypotéz.

Z teoretických vědeckých metod, byly využity především analýza a klasifikace, abychom mohli dotazované rodiny rozdělit do skupin podle výše jejich příjmů. Další metodou byla komparace, která sloužila na porovnávání jednotlivých skupin, za účelem stanovení jejich shodných nebo rozdílných znaků. Při formulování závěrů byla potřebná generalizace na zevšeobecnění získaných výsledků analýzy.

Při statistické analýze byla k hodnocení závislostí užita analýza kvalitativních znaků. K elementárnímu popisu získaných dat byly použity absolutní četnosti, relativní četnosti a grafické znázornění.

V této bakalářské práci byly použity jako primární zdroj samotné dotazníky a statistický program IBM SPSS Statistics. Sekundárními zdroji byly odborná literatura a internet, které jsou uvedeny v bibliografických odkazech.

Zhodnocení výsledků a závěr

Hlavním záměrem této práce je zjistit, zda existuje závislost mezi výší příjmů rodin a časem aktivně stráveným s dětmi během pracovního týdne. Pro splnění tohoto záměru byla vytvořena první hypotéza. Její ověřování proběhlo pomocí chí-kvadrát testu. Výsledek tohoto testu nám potvrdil, že mezi výší příjmů rodin a časem aktivně stráveným s dětmi existuje středně silná závislost. Z šetření vyplynulo, že v nejnižší (do 20 tisíc) a nejvyšší (60 a více tisíc) příjmové skupině se nacházejí v přibližně stejném poměru rodiče, kteří s dětmi tráví denně 0 až 6 hodin i 7 a více hodin. Ve zbylých třech příjmových skupinách (20 až 35 tisíc, 35 až 50 tisíc, 50 až 60 tisíc) platí, že s rostoucím příjmem klesá počet hodin strávených s dětmi.

Parciálním cílem práce bylo zjistit závislost mezi výdaji na děti a celkovými příjmy rodin u jednotlivých příjmových skupin. Výdaje na děti byly rozčleněny do několika částí. Jednotlivé části výdajů ve vztahu k příjmům rodiny byly prošetřeny a ověřeny dílčími hypotézami.

První dílčí hypotéza byla zaměřena na závislost mezi výdaji na kroužky a celkovými příjmy rodiny. Nulová hypotéza byla zamítnuta, to znamená, že na hladině významnosti

$\alpha = 0,05$ existuje středně silná závislost. Výdaje na kroužky jsou nejnižší u příjmové skupiny do 20 tisíc. U dalších příjmových skupin s růstem příjmů rostou i výdaje na kroužky.

Druhá dílčí hypotéza se týkala výdajů na oblečení ve vztahu k celkovým příjmům rodiny. Nulová hypotéza byla taktéž zamítnuta, z toho vyplývá, že na hladině významnosti $\alpha = 0,05$ existuje závislost. Výdaje na oblečení rostly spolu s růstem příjmu rodin. Nejnižší příjmová skupina (do 20 tisíc) vynaložila na oblečení 0 až 500 korun. Přičemž výdaje nejvyšší příjmové skupiny se pohybovaly pouze v intervalu 500 až 1000 korun.

Třetí dílčí hypotéza byla orientována na závislost mezi výdaji na výlety a celkovými příjmy rodiny. Nulová hypotéza zamítnuta nebyla, z toho vyplývá, že mezi proměnnými na hladině významnosti $\alpha = 0,05$ závislost neexistuje.

Čtvrtá dílčí hypotéza byla zaměřena na závislost mezi výdaji na kulturu i sportovní vyžití a celkovými příjmy rodiny. I v tomto případě se nulová hypotéza potvrdila, to znamená, že závislost mezi znaky, na hladině významnosti $\alpha = 0,05$, neexistuje.

Cílem páté dílčí hypotézy bylo zjistit, zda existuje závislost mezi výdaji na dárky pro děti a celkovými příjmy rodiny. Nulová hypotéza byla chí-kvadrát testem na hladině významnosti $\alpha = 0,05$ zamítnuta. Mezi testovanými proměnnými existuje závislost. Z údajů bylo zjištěno, že s rostoucími příjmy rostou i výdaje na dárky. Rodiny z nejnižší příjmové skupiny utrací za dárky částky v intervalu 0 až 500 korun. Na druhou stranu rodiny, jejichž příjmy spadají do skupiny 60 tisíc korun a více, utrací za dárky nejčastěji částky v intervalu 500 a více korun.

Bakalářská práce potvrdila závislost mezi příjmy rodiny a časem stráveným s dětmi. Poukázala na to, že rodiny z vyšších příjmových skupin tráví méně času se svými dětmi a jako kompenzaci využívají například dárky. Podle mého názoru by se nad touto skutečností měli rodiče zamyslet. Ujasnit si co je pro jejich děti přínosnější, zda jim věnovat více svého času nebo je uplácat nepotřebnými dárky.

Seznam bibliografických odkazů

KUČEROVÁ, M. FIDLEROVÁ, H.: Štatistické metódy. Trnava: AlumniPress, 2012, ISBN 978-80-8096-155-8.

PAVELKA, F. KLÍMEK, P.: Aplikovaná statistika. 1.vyd. VÚT v Brně. Zlín: 2000, ISBN 80-214-1545-2

PAVLÍK, J.: Aplikovaná statistika. 1. vyd. VŠCHT v Praze. Praha: 2005, ISBN 80-7080-569-2